Roman Švaříček

Název příspěvku
Argumentace ve výuce. Využití filozofické analýzy pro výzkum žákovských argumentů (Arguments in the classroom. The use of philosophical analysis for research of students' arguments)

Klíčová slova v ČJ
výuková komunikace, argumentace

Klíčová slova v AJ
classroom discourse, arguments

Cíle v ČJ
Cílem příspěvku je spojit filozofickou tradici analýzy argumentace s pohledem pedagogických věd pro analýzu výukové komunikace na druhém stupni základní školy. Příspěvek je zaměřen na kvalitativní analýzu žákovských argumentů s důrazem na diskusi způsobu analýzy a metodologické konsekvence různé kategorizace dat. Zaměříme se 1) na typologizaci argumentů s využitím konceptu argumentačních schémat, 2) na analýzu argumentů v kritické diskusi a 3) na epistemologickou rovinu argumentativnosti.

Teoretická východiska v ČJ
Již dlouho se pedagogická obec shoduje na tom, že žáci by měli hrát aktivní roli ve výukové komunikaci (Resnick et al., 2015). Za ideál je považovaná výuka, při níž učitel klade vyšší kognitivně náročné otázky, žáci na ně často a dlouze odpovídají s pomocí rozvinutých argumentů (Nystrand et al., 1997). Zastánci teze, že žákovská participace má zásadní vliv učení nacházejí pro svoje teze oporu v sociokulturních teoriích učení (Vygotskij, 1970, 1976; Bruner, 1978; Sfard, 2016), které jsou rozvinuté v mnoha pedagogických přístupech: dialogické vyučování (Šeďová, Švaříček, Sedláček, Šalamounová, 2016), kolaborativní zdůvodňování (Chinn et al., 2001; Reznistkaya et al., 2009), badatelský přístup (Nassaji & Wells, 2000; Wells, 2006); Paideia seminář (Billings & Fitzgerald, 2002). A argumenty jsou nahlíženy jako klíčový indikátor na straně procesu učení. V našem příspěvku se chceme zaměřit na to, jakým způsobem argumenty analyzovat s ohledem na pedagogický a didaktický cíl výuky.

Metodologie v ČJ

Empirický výzkum je založen na kombinaci videonahrávek, pozorování a standardizovaných testů čtenářské gramotnosti provedených Českou školní inspekcí. Ve výuce českého jazyka a literatury jsme v devátých třídách základních škol měřili participaci studentů ve výuce (skrze aplikaci EduCoM) a porovnávali je s jejich výsledky v testu ČŠI. Do této studie bylo zařazeno celkem 21 škol a 32 tříd (639 studentů). Příspěvek primárně vychází z videonahrávek výuky, které jsme realizovali jen ve vybraných čtyřech školách, kde jsme nahráli vždy 6 vyučovacích hodin.

Závěry v ČJ

Při analýze se ukázalo, že typologie podle argumentačních schémat (Lumer, 2016) nepřináší užitek, protože se schémat vyskytuje jen velmi málo, a nejde o výrazná schémata. Proto jsme se přiklonili k analýze podle typu argumentačních dialogů dle dostupné typologie (Walton, Macagno, 2016) a identifikovali čtyři typy argumentačních dialogů, které se liší strukturou a didaktickým cílem. V příspěvku se budeme věnovat kritickému dialogu, který se od ostatních liší absencí učitelské zpětné vazby. Ačkoliv se v našich datech objevuje nejméně, v teorii je považován za nejdůležitější (Walton, 2008).

Souhrn příspěvku v AJ

The paper is focused on a qualitative analysis of students' arguments with emphasis on discussion of the method of analysis and methodological consequences of various data categorization. Firstly, we will focus on the typology of arguments using the concept of argumentation schemes, secondly, on the analysis of arguments in critical discussion and, third, on the epistemological level of argumentativeness. The educational community has long agreed that students should play an active role in classroom discourse (Resnick et al., 2015). And the arguments are seen as a key indicator on the learning. The empirical research is based primarily on video recordings of the 9th grade of elementary school classes, which we did only in four selected schools, where we always recorded six lessons. In this paper, we will focus on critical dialogue, which differs from others by the absence of teacher feedback. Although it appears the least in our data, it is considered the most important in theory (Walton, 2008).

Bibliografie

Eemeren, F. H. van et al. (2014). Handbook of argumentation theory. New York: Springer

Lumer, Ch. (2011). Argument schemes - an epistemological approach. Argumentation. Cognition and Community. Proceedings of the 9th International Conference of the Ontario Society for the Study of Argumentation (OSSA), May 18-22.

Walton, D., Macagno, F. (2016). A classification system for argumentation schemes. Argument & Computation, 6(3), 219-245.